

PRIORITETET E 2014-ës

Gjeneralmajor Jeronim Bazo, vizitë pune në komandën e FT

Objekt i kësaj vizite pune ishte vlerësimi i përgatitjes fizike të efektiveve dhe të stërvitjes, si elementi bazë i performancës së një force të armatosur

faqe 2

KOMISIONI PËR POLITIKËN E JASHTME

Ministrja e Mbrojtjes, Mimi Kodheli, seancë dëgjimore për Ukrainën

faqe 3

BASHKËPUNIMI

SHSHPFA, gjeneralmajor Jeronim Bazo priti atasheun ushtarak kanadez

Atasheu ushtarak kanadez, garanton mbi vijimësinë e programeve të trajnimit në Kanada

faqe 2

CEREMONIA

Në Ministrinë e Mbrojtjes kremtohet 8 marsi, "Dita Ndërkombëtare e Gruas"

Ministrja Kodheli: Do të punoj fort për dërgimin e parë të një ushtaraje profesionale në operacione luftarake

faqe 6

MBLIDHET KËSHILLI I SIGURISË KOMBËTARE

Shqipëria në prag të Strategjisë së re të Sigurisë Kombëtare

10 vjet që nga koha e hartimit të dokumentit të fundit të Sigurisë Kombëtare, merret nisma për Strategjinë e re

faqen 4-5

Ministrja Kodheli flet për Dokumentet Strategjike dhe zhvillimin e Forcave të Armatosura

"Do të kemi një Forcë më të strukturuar, më të vogël dhe më profesionale"

Intervista e ministres së Mbrojtjes, në lidhje me mbledhjen e Këshillit të Sigurisë Kombëtare, Dokumentin e Strategjisë Ushtarake dhe 'Planin e Zhvillimit Afatgjatë' të FA

Kontigjenti "Eagle - 8"

faqen 3

BASHKËBESIDIMI I KRYEMINISTRIT RAMA NË PROMOVIMIN E LIBRIT "HESHTJE E DYFISHTË", TË GAZETARIT CARLO BOLLINO

"Heshtje e dyfishtë", e vërteta për armët kimike në Shqipëri

I konceptuar, në mënyrë krejt të veçantë nga gazetari, - si një bashkëbisedim, me pyetje dhe përgjigje, - ky promovim bëri protagonistë kryesorë politikanë të lartë të vendit, mes të cilëve Kryetari i Kuvendit të Shqipërisë Ilir Meta, Ministri i Jashtëm Ditmir Bushati dhe Ministrja e Mbrojtjes Mimi Kodheli. Së bashku me kryeministrin Rama...

faqe 8-9

INSPEKTIMI/ GRUP-DEPOT

Gati operacioni i dy certifikimeve të reja nga Brigada Logjistike

faqe 7

FORCA DETARE

Intensifikohet standardizimi sipas STANAG/Ap-ve të NATO-s

faqe 11

FTESE PËR DEBAT

Në kërkim të modelit të arsimimit

faqe 12-13

AFA

KLO, perfeksionon procesin e vendimmarrjes ushtarake

Përfundon me sukses me "Kursin e Lartë të Oficerit", stërvitja "Veleçiku 2014"

faqe 7

Perëndimi mund të fillojë luftën në Siri, por për një gjë të këtillë shtrohet pyetja se a mund ta përfundojë dhe kur

Sprovat siriane...

PROF. DR. MUHAMET RACAJ*

Peng i interesave

Në fillim po përmend një mendim të analistit të njohur izraelit Martin Van Kreveld: “Politik-bërësit dhe të tjerët që mendojnë se mund të shfrytëzojnë në mënyrë racionale forcat ushtarake të shteteve të tyre, për të arritur qëllime politike, duhet të mësojnë leksionin se forca e ushtrisë për interesa është limituar sipas një definicioni, ndërsa aktivizimi i saj kundër luftës jo të instrumentalizuar në të shumtën e rasteve, ka shkaktuar vetëm dështime”. Sipas kësaj, në rrethanat konkrete në të cilat gjendet bota, pikëpamjet dhe filozofia bashkëkohore për bazë duhet të kenë këtë qëndrim: “të shmangët lufta ose kanosja luftarake e çdo lloj forme qoftë ajo”. Konfliktet e armatosura ndërmjet kryengritësve dhe pushtetit në Siri po zgjasin më shumë se tri vjet, por tani për tani nuk mund të parashihet dhe të thuhet me siguri se si dhe kur do të përfundojë kriza në këtë vend arab. Shumë kronikë, analistë, njohës të zhvillimeve janë të bindur se kryengritja mund të shndërrohet në luftë qytetare dhe të zgjasë me vite, ashtu si në Liban. Edhe pse rezultati dhe fundi janë krejtësisht të pa parashikueshëm, tanimë është e qartë se kriza në Siri është një pasqyrë e një rendi të ri të ardhshëm botëror, i cili duhet tu jap formë marrëdhënieve të ardhshme midis superfuqive. Mund të thuhet se Siria në këtë mënyrë bëhet burim i rendit të ri botëror, me çka shihet edhe rëndësia historike e këtij konflikti, tani për tani lokal. Në Siri, për herë të parë pas Luftës së ftohtë, marrëdhëniet reale ndërmjet superfuqive u shfaqën në formë të haptë, bile mund të thuhet se bëhet fjalë për konflikt të vërtetë ushtarak të superfuqive nëpërmjet ithtarëve të tyre. Kriza siriane gjithashtu është rast i parë në të cilin superfuqitë antagoniste- në njërin anë SHBA dhe anëtarët kryesor të BE, ndërsa në anën tjetër Rusia dhe Kina- nuk bëjnë asnjë tentim për të toleruar, dhe si duket, janë të gatshme edhe për veprime më radikale. Përqendrimi i forcave e konfirmon pikërisht këtë. Amerika i përqendron forcat e veta në Gjirin e Persisë dhe në Mesdhe, ndërsa Rusia tani më i ka stacionuar forcat e veta detare në ujërat siriane dhe në bazën detare në Tartus, ndërsa Turqia përgatit të instalojë sistemet e raketave tokë- ajër në kufi me Sirinë. Nuk është për t'u anashkaluar fakti se edhe Kina ka anijet e veta luftarake në Gjirin e Adenit, i cili nuk është aq larg Sirisë. Në Siri tanimë një kohë të gjatë që janë stacionuar dhe janë aktiv forcat speciale të Britanisë së Madhe, Turqisë, Katarit dhe siç duket edhe të SHBA-së. Tanimë nuk është sekret përfshirja e drejtpërdrejtë ushtarake e Perëndimit. Por edhe Rusia si patron dhe partner strategjik i Sirisë, sipas disa vlerësimeve të analistëve ushtarak, përveç personelit të anijeve, ka edhe rreth dy mijë ushtarakë të forcave tokësore. Një përqendrim i këtillë i forcave ushtarake nuk shpie kah e mira, por dëshmon se diç shumë e rëndësishme është në pyetje dhe se asnjë opsjon nuk bënë përjashtim.

Prestigji nëpërmjet partneritetit

Për përdorimin e forcës ushtarake vendosin politikanët, dhe jo gjeneralët. Historia dëshmon se ndonjëherë politikanët janë të prirë që ta marrin vendime që nuk janë racionale, siç tregon edhe zhvillimi i deritashëm i krizës në Siri. Nuk do të kishte kurrfarë shpjegimi tjetër logjik fakti se SHBA prestigjin e vet nënotë si i i superfuqisë ushtarake botërore që lidhet me faktin se kush do të ketë pushtetin në Damask. Prestigjin e vet e promovon dhe e lidh për interesat e një pale që ende është si e dyshimtë në këtë konflikt civil, ose mbase mund të bëhet fjalë për luftë. SHBA është në anën e rebelëve, ndërsa bashkë me të, Turqia, Izraeli, Arabia Saudite e të tjera e bien terrorizmin dhe krimin në Siri për të realizuar prestigjin e Perëndimit. Veprimet e ndërmarra kundër qeverisë së Sirisë gjithnjë e më shumë po e humbin dimensionin e paralajmëruar politik dhe në një eufori të përjetimit të forcës fillojnë të duken si forma sektesh të cilat paraqesin interesa të tyre. Keqpërdorimi i religjionit në mungesë të ideologjisë dhe të opinionit praktik shkakton interpretime rigide dhe konservative të Kuranit. Kjo nuk duhet të identifikohet me botën islame, sepse një interpretim i këtillë nuk është në traditën e islamit. Kriza siriane përmban një parametër shumë të rrezikshëm, i cili ka si detyrë që të ndikojë në mënyrë destabilizuese në Lindjen e Afërt, por një ditë, kur kjo krizë e “imponuar” do të përfundojë, ky parametër mund të marrë formë opsionit për radikalizmin e interesave në Ballkan ose në Evropën Perëndimore. Shtimi i kërcënimeve të grupeve radikale islamike në Siri konsiderohet si një nga nxitësit esencial të “partneritetit” amerikano-rus që të gjendet një zgjidhje për Sirinë në bazë të eliminimit të armëve kimike të regjimit në Damask.

Interesa të “partneritetit”

Grupet radikale islamike, të vëna në funksion të problematizimit të përpjekjeve ndërkombëtare për zgjidhjen e krizës, bashkë me arsytimet e kuluareve, me qëllimin tanimë evident – të vënies së epërsisë ose të ruajtjes së balancimit në skenën botërore, janë shfrytëzuar për tu përleshur me ushtrinë siriane. Pasi janë kundër regjimit të kry-

etarit sirian autoritar Bashar Al Asad, ata luajnë rol kryesor në formimin e frontit të një lufte evidente të sigurt. Me këtë Siria duhet të jetë qendër e terrorizmit global, siç është Afganistani dhe Iraku. Për këtë qëllim luftëtarët radikal islamik në Lindjen e Afërt dhe në Evropë infiltrohen në Siri për “luftë të shenjtë” kundër jobesimtarëve. Brengosës është veprimi i tyre edhe nga aspekti ideologjik. Të frymëzuar nga ideologjia e Al Kaedës bëjnë përpjekje për vënien e konfliktit islamik në Siri dhe në Irak (ISIS) që ka një numër të madhe luftëtarësh të huaj dhe promovon interpretim rigoroz të ligjeve islamike në Siri (ndalim të pirjes së duhanit, gratë të mbajnë fereqe, ekzekutime publike). ISIS përpjetet të zgjerojë dhe të përforcojë

Marrja e vendimeve strategjike me kohë i zvogëlon potencialet për veprimin e grupeve ekstremiste, radikale, terroriste dhe grupeve të tjera ekscen-triste, anëtarët e të cilëve janë kthyer nga beteja të ndryshme botërore dhe “idealet” e të cilëve mbeten gjithmonë të dyshimtë.

praninë e vet në Siri duke zbatuar strategji agresive luftarake, përfshirë konfliktet edhe me grupet e tjera rebele. Qëllimi është që të përhapë veprimet e veta për të kontrolluar territorin në Siri, në kufijtë e Turqisë dhe në mënjanimin e marrëdhënieve të tensionuara ndërmjet Ankarasë dhe Damaskut.

Perëndimi mund të fillojë luftën në Siri, por për një gjë të këtillë shtrohet pyetja se a mund ta përfundojë dhe kur. Flaka e luftës në Siri do të përhapej në tërë regjionin dhe do të gëlltiste shtete e vogla dhe të dobëta. Në rrezik më të

madh është Izraeli, kundër të cilit do të orientohej mllefi i myslimanëve.

Reperkusionet e krizës

Kriza një ditë do të përfundojë, por kur kjo do të ndodhë rebelët e jashtëm në konfliktin e sirian do të kthehen në vendet e tyre. Kthimi i tyre nëpër shtëpi, në territorin e rajoni (Shqipëri, Bosnjë e Hercegovinë, Bullgari, Kosovë, Maqedoni, Serbi, Kroaci) çështjen e sigurisë do ta vinte para sprovave të reja. Personat e kthyer nga vatrën e luftës siriane me vete bartin potencialin e madh të rrezikut për sigurinë. Dëshira për dominim të përforcuar me radikalizmin ideologjik mbase do të shkaktonte interpretim ekstrem të islamit si “çështje e vetme e drejtë”, që gjithsesi do të kishte ndikim negativ ndaj sigurisë së rajonit. Edhe pse bashkësitë islame të Ballkanit zyrtarisht janë kundër shkuarjes së këtyre grupeve në Siri, me arsytimin se nuk bëhet fjalë për interpretim luftë të shenjtë fetare, por për konflikt politik, të nxitura nga interesa personale, hasen megjithatë motive fetar, por më shpesh motive financiare për të shkuar në këtë luftë. Si më ekstremë dhe më të rrezikshëm, të përgatitur për luftë, më radikal në aspektin ideologjik por edhe të lidhur më mirë në aspektin ndërkombëtar me grupet terroriste dhe kriminale, personat që kthehen nga Siria paraqesin një problem serioz dhe real për vendet e Ballkanit, por edhe më gjerë, në Bashkimin Evropian rreth sigurisë së tyre. Mundësia që ata të bëjnë aleancë (të lidhen njëri me tjetrin) dhe të formojnë grupe terroriste nuk duhet përjashtuar kurrsesi apo të marginalizohen në projektimet për krijimin e një regjioni të qëndrueshëm dhe të sigurt. Lidhshmëria potenciale gjithsesi do të ndiqet me mobilizimin e domosdoshëm të forcave të reja për qëllim të përhapjes së radikalizmit ekstrem dhe krijimit të bazës më të gjerë të veprimtimit. Supozimi për qëllimin e zgjerimit të bazës së veprimtarisë ka arsytim për shkak të krijimit të kushteve për një përkrahje më të mirë dhe të përhershme logjistike për realizimin e qëllimeve të tyre “të shenjta”. Realizimi i këtyre qëllimeve do të impononte abuzimin e çështjeve religjioze dhe do të ndikonte në ndjenjat etnike, që do të nxishte “motivet” për të përkrahur këto grupe. Ashpërsia

që është shprehur në betejat siriane, karakteristikat terroriste të mënyrës së veprimit, përvoja e fituar e veteranëve të luftës, por edhe çrregullimi i tyre ideologjik dhe përhapja e radikalizmit fetar në regjion, janë argumente të forta sipas të cilave do të vazhdonin jetën e tyre në atdhe. Është fare pak e sigurt se do të vazhdojnë të jetojnë me familjet e tyre qetë dhe me dinjitet ashtu si kanë jetuar para udhëtimit aventurist të përcjellë me diversione, sabotime, përdorimit të mjeteve vrasëse dhe armëve, vrasjeve për para dhe për ideale. Dominimi i irracionales që i karakterizon këto personalitete me anomalitë, në masë të madhe sinjalizon rrezikun potencial për sigurinë në shtet dhe tek fqinjët e tij.

Sprovë siguria ose problem

Analizimi i rreziqeve të personaliteteve të transformuar pas luftës, e përcakton raportin ndërmjet sprovës dhe problemit të nivelit të lartë dhe e shpie atë në kuadër të strategjisë ose metodës. Përcaktimi për strategji jep shumë shtetërore. Zgjidhjet e mundshme e shprehin interesin e shtetit për tu mbrojtur nga prova me gjetjen e procedurave sistimore dhe miratimin e normave juridike. Përcaktimi metodologjik kërkon aplikimin e masave më agresive sipas kohës dhe vendit për neutralizimin e problemit që paraqitet, që në kushte të caktuara dhe në perceptime të vonuara mund të shkaktojë sprovë të tjera. Aplikimi i forcës për zgjidhjen e problemit të këtij lloji ballafaqohet me rrezikun e interpretimit të saj nga bashkësia ndërkombëtare, që mund ti imponojë problem të ri, përkundër atij që ekziston. Kushtet për të vënë në sprovë janë ende të mëdha.

Konkluzion

Prandaj imponohet konkluzioni se gjatë përcaktimit të rreziqeve nga sprovat ose problemet, zgjidhja përfundimtare e enigmës do të ishte të përballësh me sprovën. Marrja e vendimeve strategjike me kohë i zvogëlon potencialet për veprimin e grupeve ekstremiste, radikale, terroriste dhe grupeve të tjera ekscen-triste, anëtarët e të cilëve janë kthyer nga beteja të ndryshme botërore dhe “idealet” e të cilëve mbeten gjithmonë të dyshimtë. Duke marrë mësim nga përvojat e deritashme të Ballkanit të vluar, shteti nuk përmbys vetëm nga jashtë, me përvetësimin e territorit të tij, me dobësimin ose me eliminimin e institucioneve të tij dhe me përmbysjen e forcës së tij. Ai shkatërrohet edhe nga brenda, duke vrarë ndjenjën e shtetësisë tek populli, duke vrarë idenë për shtetin, dhe me këtë edhe idenë për lirinë që i ve themelet për të gjitha çështjet tjera: demokracinë, përparimin ekonomik, mirëqenien, sigurinë.... Nëse për përdorimin e forcës vendosin politikanët, dhe jo gjeneralët, është plotësisht nevojta e miratimit të strategjisë shtetërore për tu ballafaquar me këto sprovë militante duke vepruar në mënyrë parandaluese për ruajtjen e sigurisë dhe stabilitetit të vendit dhe vendeve përreth në Ballkanin i cili mund të ndizet shumë lehtë.

*Gjeneralbrigade
i Forcave të Armatosura të
Republikës së Maqedonisë